

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Амельянович Олена

директор комунального закладу «Клеванська санаторна школа I- III ступенів» Рівненської обласної ради смт Клевань, Україна

Сучасна філологія та лінгводидактика переживають складний етап розвитку, зумовлений глобалізацією, технологічними змінами та соціокультурними трансформаціями. Ці фактори вимагають переосмислення підходів до вивчення мови, літератури та методів навчання.

Завдання української школи полягає в моделюванні такої освітньої системи, яка відповідала б гуманістичним потребам суспільства загалом і кожної особистості зокрема. Одним із ключових компонентів формули нової української школи визначено «наскрізний процес виховання, який формує цінності» [1, с. 7].

З огляду на це основним напрямом діяльності вчителя є формування пізнавальної діяльності учнів, розвиток їхньої емоційно-вольової сфери. У цьому контексті особливої актуальності набуває розроблення теоретичних засад ефективного застосування емоційно-ціннісного компонента в освітньому процесі. На нашу думку, значний потенціал для формування емоційно-ціннісного ставлення учнів має підручник української мови – книжка, «у якій викладено основи знань з певного навчального предмета на рівні сучасних досягнень науки і культури» [2, с. 185].

Однак глобалізація сприяє поширенню міжнародних мов, що може призводити до зменшення ролі регіональних мов. Це викликає занепокоєння щодо збереження мовної різноманітності.

Зростання міжкультурної взаємодії вимагає від філологів нових підходів до вивчення мови як засобу комунікації, що включає в себе аспекти соціолінгвістики.

Сучасні технології, такі як онлайн-платформи та електронні підручники, змінюють традиційні методи навчання. Це відкриває нові можливості для доступу до знань, але також ставить виклики щодо якості інформації.

Інтеграція ігрових елементів та мультимедійних засобів у навчальний процес стимулює мотивацію учнів, але потребує нових підходів до оцінювання результатів навчання. Видається продуктивним багатовекторний підхід до викладу нового матеріалу, передусім шляхом здійснення спостережень над мовленням, порівняння прикладів, через роботу зі схемами, таблицями, хмарами тегів, картами пам'яті, а також роботу з текстом вправи, упровадження вправ інформативного характеру.

Сучасні вимоги до освіти вимагають адаптації навчальних програм до потреб учнів і ринку праці, що часто не відповідає традиційним підходам до викладання.

Необхідність постійного професійного розвитку викладачів стає актуальною, оскільки нові технології та методики швидко змінюються. Формування нового типу мови, що поєднує елементи усного та писемного мовлення, має свої лінгвістичні наслідки. Сучасні платформи комунікації створюють нові форми мовної взаємодії та стилістичні особливості. Інтернет-меми та нові форми лексики: Інтернет як джерело нових слів, фраз та мемів стимулює виникнення нових мовних явищ, які швидко поширюються та інтегруються у повсякденну мову.

Мова не лише засіб спілкування, але й важливий елемент культурної ідентичності. Зміни в суспільстві впливають на мовні норми і практики. У нинішніх соціальних умовах гостро стоїть питання добору текстів, оскільки немає однаковості з-поміж авторів підручників, які тексти мають переважати: уривки класичних творів, творів сучасних письменників, зразки усного розмовного мовлення, яким учень активно послуговується в житті.

Література відображає соціокультурні зміни, тому її вивчення потребує нових підходів, які враховують контекст сучасного життя. У сучасному світі все більше учнів є представниками полікультурних і багатомовних середовищ. Це потребує розробки нових методик для навчання мов, що враховують не лише мову як предмет, але й культурний контекст, особливості рідної мови учнів та різні навчальні потреби.

Обов'язковим складником підручників обов'язково мають стати тексти зарубіжних письменників, науковців у перекладі українською, які ілюструють здатність української мови передати особливості різних мов.

Створення ефективних методик для навчання мови людей з особливими потребами (слухові, зорові чи когнітивні порушення) стає все актуальнішою задачею для освітніх інституцій. Це вимагає розробки спеціальних інструментів та підходів. Необхідно враховувати різноманітність учнів, включаючи дітей з особливими потребами, що вимагає розробки адаптованих навчальних матеріалів та методик.

Сучасні технічні засоби дозволяють подати, крім писемних текстів, усні для прослуховування й подальшої роботи з ними. З. Мацюк і Н. Станкевич зазначають: «Живе усне переконливе мовлення – важливий засіб багатоманітного та різноспрямованого впливу на слухача» [3, с. 61]. Навчання має бути спрямоване не лише на засвоєння знань, а й на розвиток критичного мислення, що є важливим для формування свідомого громадянина.

Актуальні проблеми сучасної філології та лінгводидактики вимагають комплексного підходу до їх вирішення. Інтеграція нових

технологій, адаптація навчальних програм та врахування соціокультурних змін є ключовими аспектами для подальшого розвитку цих галузей. Необхідно створити умови для професійного зростання викладачів і забезпечити доступність освіти для всіх верств населення, що сприятиме збереженню мовного та культурного різноманіття у світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи: МОН України. К., 2016. 40 с.
2. Словник-довідник з української лінгводидактики. За заг. ред. М. І. Пентилюк. К. 362 с.
3. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: Навч. посібн. 2-е вид. К., 2008. 352 с.